

Efnisorð: "Biblían"

1 **Það nýja testament vors drottins og endurlausnara**

Biblía. Nýja testamentið

Þat Nya Testamente Vors Drottins og Endurlausnara Jesu Christi efter þeirri annari útgáfu þes[!] á Íslensku – Bók þessi á þeim fátæka gefens at meðdeilast og má allsengu verdi seliast. – Prentat í þeim Konúnglega Haufutstad Kaupmannahaúfn af Sebastian Popp árum efter Gúds Burd 1807.

Útgáfustaður og -ár: Kaupmannahöfn, 1807

Prentari: Popp, Sebastian (1754-1828)

Umfang: [6], 846 bls. 8°

Útgáfa: 5

Útgefandi: Grímur Jónsson Thorkelin (1752-1829)

Prentafríðgi: Á titilsíðum þeirra eintaka sem prentuð voru á skrifpappír stendur milli þverbanda: „Selst i Daunsku leður Bindi fyrer 64 Skildinga.“

Efnisorð: Guðfræði ; Biblían

Bókfræði: Árni Helgason (1777-1869): Þat nýa testamente ..., Kjöbenhavnske lærde efterretninger for aar 1808 31, 491-496. • Grímur Jónsson Thorkelin (1752-1829): Svar paa Hr. Pastor Helgesens recension af det nye testamente paa Island, Tillæg til Kjöbenhavnske lærde efterretninger 32 (1808). • Árni Helgason (1777-1869): Recensentens svar paa antikritiken i Tillægget af lærde efterretninger no. 32, Tillæg til Kjöbenhavnske lærde efterretninger 33 (1808), 525-528.

Ráfræmm aðgangur: <https://baekur.is/bok/1ca0b1b4-6c8a-4dcf-b2cd-8060fec0a2be>

2 **Salómonis orðskviðir**

Biblía. Gamla testamentið. Orðskviðir

Salomo- | nis Ordzkuider | a Norrænu | O | Actorum X. | Huer sem Ottast Gud, og | gjører Riettuise a þeim | hefur hñ þocknan.

Að bókarlókum: „Þryckt a Holum i Hialltadal, | af Jone Jonssyne. Añ o | 1580.“

Útgáfustaður og -ár: Hólar, 1580

Prentari: Jón Jónsson (1540-1616)

Umfang: A-I4. [135] bls. 8°

Þýðandi: Gissur Einarsson (1512-1548)

Víðprent: Luther, Martin (1483-1546): „Formale yfer Ordzkuida Bokina Salomonis. D. M. L.“ A2a-5b.

Efnisorð: Guðfræði ; Biblían

Skreytingar: Myndskreyttur rammi á titilblaði. Bókarhnútar, smámyndir eða einkunnarorð.

Bókfræði: Halldór Hermannsson (1878-1958): Icelandic books of the sixteenth century, *Islandica* 9 (1916), 25. • Uggla, Arvid Hjalmar: Uppsala universitetsbiblioteks samling av nyisländsk litteratur, Uppsala universitets biblioteks minnesskrift 1621-1921, Uppsalir 1921, 556-558. • Páll Eggert Ólason (1883-1949): Menn og menntir siðskiptaaldarinnar á Íslandi 2, Reykjavík 1922, 559-560. • Gissur Einarssons íslandske oversættelse af Ecclesiasticus og Prouerbia Salomonis, *Bibliotheca Arnarnæana* 15 (1955). • Westergaard-Nielsen, Christian: To bibelske visdomsbøger og deres íslandske overlevering, *Bibliotheca Arnarnæana* 16 (1957).

3 **Ágrip af bibliugreinum**

Ágrip af Bibliugreinum sem innihalda Høfudlærdóma og Skyldur Kristilegrar Trúar.

Að bókarlókum: „Kaupmannahöfn. Þryckt hiá Sebastian Popp, at forlagi Sira Johns Patersonar, árum efter burd vors herra Jesu Christi 1807.“

Útgáfustaður og -ár: Kaupmannahöfn, 1807

Prentari: Popp, Sebastian (1754–1828)
Umfang: 23 bls. 8°

Athugasemd: Án titilblaðs.
Efnisorð: Guðfræði ; Biblían
Rafrænn aðgangur: <https://baekur.is/bok/e4fb7ef7-fb6e-4561-a249-50a7b3c60acd>

4 **Þetta er hið nýja testament**

Biblía. Nýja testamentið

Oddstementi

Þetta er hið nýja | Testament, Jesu Christi | eigenlig ord oc Euangelia huer hañ | sialfr predikadi oc kendi, hier i hei- | me, Sem hñ | s postular oc Gudz spi | alla meñ | sidan skrifudu. Þau | eru nu hier vtlogd a Nor | rænu, Gudi til lofs oc | dyrdar, eñ | almuga- | l nü til sæmdar oc | Salu hialpar.

Að bókarlokum: „Þryckt vti Konungligum stad Ros- | chylld af mier Hans Barth | xii dag Aprilis, Anno | domini, M Dxl“

Útgáfustaður og -ár: Hróarskelda, 1540

Prentari: Barth, Hans

Umfang: A-Z, a-s10. [660] bls. 8°

Útgáfa: 1

Þýðandi: Oddur Gottskálksson (-1556)

Viðprent: „VI Chrestian met- gudtz naade ...“ A2a-3a. Konungsbréf, skrifað „otthende dagen effther alle Helgen dagh“ (☉: 9. nóvember) 1539.

Viðprent: Luther, Martin (1483-1546): „formale“ A3b-7a.

Viðprent: „Þessar eru bækr hins nya testamenti.“ A7a-b.

Viðprent: „Registru huernen finnast skulu pistlar oc Gudzspioll, þau sem lesniñ verda i heilagre, Kirkiu, a Suñ u daugu eda odrum hatidū, kring vm tolf manudu ...“ s5a-7b.

Viðprent: Oddur Gottskálksson (-1556): „OLLum Gudz vtuoldum ...“ s8a-10b. Eftirmáli.

Athugasemd: Þetta er elsta prentaða bók á íslensku sem varðveist hefur. Ljósprentuð í Kaupmannahöfn 1933 í Monumenta typographica Islandica 1. Ný útgáfa, Nýja testamenti Odds Gottskálkssonar, Reykjavík 1988.

Efnisorð: Guðfræði ; Biblían

Skreytingar: Myndskreyttur rammi á titilblaði.

Bókfræði: Halldór Hermannsson (1878-1958): Icelandic books of the sixteenth century, *Islandica* 9 (1916), 2-4. • Aarsberetninger og meddelelser fra det Store Kongelige Bibliothek 2 (1875), 229-231. • Halldór Hermannsson (1878-1958): Catalogue of the Icelandic collection bequeathed by Willard Fiske 1, *Ithaca* 1914, 46. • Jón Helgason (1867-1942): Athugasemd við athugasemd um Nýjatestamenti Odds Gottskálkssonar, *Ísafold* 34 (1907), 187. • Nielsen, Lauritz (1881-1947): Dansk bibliografi 1482-1550, *Kaupmannahöfn* 1919, 268. • Uggla, Arvid Hjalmar: Uppsala universitetsbiblioteks samling av nyisländsk litteratur, Uppsala universitets biblioteks minnesskrift 1621-1921, *Uppsalar* 1921, 551. • Guðbrandur Vigfússon (1827-1899), Powell, Georg: An Icelandic prose reader, Oxford 1879, 265-336, 433-443. • Eiríkur Magnússon (1833-1913): Dr Gudbrand Vigfusson's ideal of an Icelandic New Testament translation, Cambridge 1879. • Eiríkur Magnússon (1833-1913): Nokkur orð um þýðingu Odds lögmans Gottskálkssonar á Matteusar guðspjalli, Reykjavík 1879. • Páll Eggert Ólason (1883-1949): Menn og menntir siðskiptaaldarinnar á Íslandi 2, Reykjavík 1922, 533-555. • Páll Eggert Ólason (1883-1949): Ritfregnir, *Skírnir* 91 (1917), 210. • Jón Helgason (1899-1986): Málið á Nýja testamenti Odds Gottskálkssonar, *Kaupmannahöfn* 1929. • Jón Helgason (1867-1942): Oddur Gottskálksson og den første islandske oversættelse af det Ny testamente, *Festskrift till J. Gummerus och M. Ruuth, Helsinki* 1930, 71-92. • Sigurður Nordal (1886-1974): Introduction, *Monumenta typographica Islandica* 1, *Kaupmannahöfn* 1933. • Sigurbjörn Einarsson: Oddur Gottskálksson, Nýja testamenti Odds Gottskálkssonar, Reykjavík 1988, vii-xx. • Guðrún Kvaran, Gunnlaugur Ingólfsson, Jón Aðalsteinn Jónsson: Um þýðingu Odds og útgáfu þessa, Nýja testamenti Odds Gottskálkssonar, Reykjavík 1988, xxi-xxxii. • Þórir Óskarsson: Sundurgreinilegar tungur. Um mál og stíl Nýja testamentis Odds Gottskálkssonar, *Studia theologica Islandica* 4 (1990), 203-221. • Vilborg Auður Isleifsdóttir: Oddur norsk og Nýja testamentið 1540, *Ritmennt* 10 (2005), 133-150.

Rafrænn aðgangur: <https://baekur.is/bok/9e16b051-a1e9-441e-83b5-c4bd6451d4e3>

5 Jón Jónsson (1777-1860)

Biblía það er heilög ritning

Biblía

Viðeyjarbiblía

Jedoksbiblía

Biblia það er: Heilög Ritning. I 5ta sinni útgéfin, á ný yfirsíkodud og leidrét, ad tilhlutun ens íslenska Biblíu-félags. Selst óinnbundin á skrifpappir 7 rd. Silfur-myntar. Videyar Klaustri. Prentud med tilstyrk sama Félags, á kostnad Sekretéra O. M. Stephensen. 1841.

Útgáfustaður og -ár: Viðey, 1841
Forleggjari: Ólafur Magnússon Stephensen (1791-1872)
Umfang: viii, 1440, [1] bls. 4°
Útgáfa: 6

Þýðandi: Árni Helgason (1777-1869)
Þýðandi: Sveinbjörn Egilsson (1791-1852)
Þýðandi: Ásmundur Jónsson (1808-1880)
Þýðandi: Helgi Guðmundarson Thordersen (1794-1867)
Þýðandi: Hannes Stephensen (1799-1856)
Þýðandi: Jón Jónsson ; yngri ; lærði (1759-1846)

6 [Luther, Martin (1483-1546)]

Schematographia sacra

SCHEMATOGRAPHIA | SACRA. | Edur | Nockrar Merke | legar Figurur og Minder, wt | dregnar af Historiu þess Gamla og | Nya Testamentis, Med minnelegum | Malsgreinum, af Heilagre Ritningu, | og Stuttum Bænum uppa sierhvört | Efne Hlioodande. | Vngdoomenum og Einfølldu | Foolke til Gagns og Gooda. | – | Prentad I SKALHOLLte, | Af JONE Snorrasyne. | Anno M. DC. XCV.

Útgáfustaður og -ár: Skálholt, 1695
Prentari: Jón Snorrason (1646)
Umfang: A-K. [160] bls. 8°
Útgáfa: 2

Þýðandi: Guðbrandur Þorláksson (-1627)
Viðprent: Luther, Martin (1483-1546): „Formale D. MARTINI LUTHERI.“ A2a-3a.
Viðprent: „Svo ad þessar epterfylgiande Bladsjgur af Arkenu verde ei Audar, þa setst hier til vors Herra Jesu Christi KROSSGANGA. Su skrifa þeir gømlu Lærefedur ...“ K5a-8b.
Efnisorð: Guðfræði ; Biblían
Skreytingar: 4., 11., 14. og 16. lína á titilsíðu í rauðum lit.
Bókfræði: Halldór Hermannsson (1878-1958): Icelandic books of the seventeenth century, *Islandica* 14 (1922), 67-68.
Rafrænn aðgangur: <https://baekur.is/bok/e1db005e-5f14-4904-a624-201c9ddb2775>

7 Lücke, Friedrich (1791-1855)

A commentary on the epistles of St. John

A Commentary on the Epistles of St. John, by Dr. Friedrich Lücke. Translated from the German, with additional notes, by Thorleif Gudmundson Repp. Edinburgh: Thomas Clark, 38. George Street. MDCCCXXXVII.

Útgáfustaður og -ár: Edinborg, 1837
Forleggjari: Clark, Thomas
Umfang: xii, 384 bls. 8°

Þýðandi: Þorleifur Guðmundsson Repp (1794-1857)
Viðprent: Þorleifur Guðmundsson Repp (1794-1857): „Translator’s address to the reader.“ v.-xii. bls. Dagssett 10. nóvember 1836.
Athugasemd: „The Biblical Cabinet; or Hermeneutical, Exegetical, and Philological Library. Vol. XV.“
Efnisorð: Guðfræði ; Biblían

8 Dietrich, Veit (1506-1549)
Luther, Martin (1483-1546)

Súmmaría yfir það gamla testamentið

Summaria | Yfer það Gamla | Testamentid. | Þad er, | Iñ ehalld og meining sierhuers Capitula, | Og huad Madur skal af sierhuerium Capitula | hellst læra. Samsett af Vito | Theodoro. | Vtlagt a Íslensku af | Gudbrande Thorlaks syne. | O | Sæler eru þeir sem ad heyra Gudz ord | og vardueita það Luc. XI. | A. *Að bókarlokum:* „Þryckt a Nupufelle af Jone Jons syne, | Þann XI. Dag Januarij. | 1591.“

Útgáfustaður og -ár: Núpufell, 1591
Prentari: Jón Jónsson (1540-1616)
Umfang: A, A-D, Aa-Dd, Dd-Ee, F2, Ee-Mm. 2 ómerkt bl. [319] bls. 4°

Þýðandi: Guðbrandur Þorláksson (-1627)

Viðprent: Guðbrandur Þorláksson (-1627): „Þeim Kristeliga Lesara, Nad og Fridur af Gude Fødur fyrer Jesum Christum“ A1b-4a. Formáli.

Viðprent: Luther, Martin (1483-1546): „Summaria yfer Psalltarañ Samsett Af D. Martin. Luther“ Cc3a-Mm[5]a.

Athugasemd: Í neðstu línu á titilsíðu er arkavísir.

Efnisorð: Guðfræði ; Biblían

Skreytingar: Bókarhnútar, smámyndir eða einkunnarorð.

Bókfræði: Halldór Hermannsson (1878-1958): Icelandic books of the sixteenth century, *Islandica* 9 (1916), 41-42.

Rafraenn aðgangur: <https://baekur.is/bok/6bf205b5-403a-4ff2-b789-51e39c616255>

9 Dietrich, Veit (1506-1549)

Súmmaría ... yfir allar Spámannabækurnar

SVMARIA | VITI THEODORI. | Yfer allar Spamanna Bæ- | kurnar. Mergur mals, Summa, og stutt Innehalld | sierhuørs Capitula, Skrifad j fyrstu j bysku Male. Enn nu | vtlagt þeim til Gagns og Gooda sem | Guds Ord elska. | Sömuleidis, Eitt | Almennelegt Registor | Yfer alla Bibliuna og Bækur hins | Gamla og nyia Testamentis, Harla gagn- | legt, þeim ed sig vilia jdka j Heilagre Ritningu. | O | Þryckt a Holum j Hialltadal. | ANNO SALVTIS | 1602.

Auka titilsíða: Luther, Martin (1483-1546): „Siette Capitule | S. Pals Pistels til Ephesios, Vm | Christeñ a Mañ a Herklæde, Vopn | og Veriur. | Predikad af Doct. Martino Luthero | til Vitemberg, ANNO | MDXXXIII. | Apocalip. xii. Cap. | Vei þeim sem a Jørduonne bwa og a Sionum, Þuiad Diøfullenn er | ofan stjiggen til ydar, hafande Reide mykla, og hann veit það, hann hef | ur stuttan Tijma. | i Petri v. Cap. | Vered Sparneyter, og vaked, Þuiad ydar Motstandare Diøfull- | eñ , geingur vm kring sem grenianda Leon, leitande epter þeim hann suel | ge, huørium þier ørugglega skulud mote standa j Trunne.“ Kk3a.

Útgáfustaður og -ár: Hólar, 1602

Umfang: A-D, Aa-Qq. [319] bls. 4°

Þýðandi: Guðbrandur Þorláksson (-1627)

Viðprent: Guðbrandur Þorláksson (-1627): „Til Lesarans.“ „Vm það Registor.“ A1b.

Athugasemd: Skotið er inn í örk við Ee3a miða sem á eru prentaðar 10 línur er hafa fallið niður í textanum.

Efnisorð: Guðfræði ; Biblían

Skreytingar: Bókarhnútar, smámyndir eða einkunnarorð.

Bókfræði: Halldór Hermannsson (1878-1958): Icelandic books of the seventeenth century, *Islandica* 14 (1922), 21-22. • Pétur Sigurðsson (1896-1971): Sextánda og seytjándu aldar bækur íslenzkar, *Árbók Landsbókasafns* 9 (1952), 81.

Rafraenn aðgangur: <https://baekur.is/bok/f479dd0b-095c-420b-92fa-156f8f44252e>

10 **Jesus Syrach á norrænu**

Biblía. Gamla testamentið. Jesus Syrach

Jesus | Syrach, a Nor- | rænu. | 1580.

Útgáfustaður og -ár: Hólar, 1580

Prentari: Jón Jónsson (1540-1616)

Umfang: A-N+. (208+) bls. 8°

Þýðandi: Gissur Einarsson (1512-1548)

Viðprent: Luther, Martin (1483-1546): „Formale yfer Bokina Jesu Syrachs D. Mart. Luth.“ A1b-3b.

Viðprent: „Ad Menn Kuñ e Þess framar til Guds ötta at uppvekias, eru hier tilsettar Nockrar mals greiner wr Heilagre Ritningu ut af Otta Drottins, auk þeirra sem adur eru i þessari Jesus Syrachs Book.“ O1b-3a.

Athugasemd: Þrjú eintök eru þekkt, öll óheil. Lengst nær eintak í Þjóðbókasafni Skota í Edinborg, endar á N8, en niðurlag er skrifað, O1-3a; þar stendur að bókarlokum: „Þryckt ä Hölum i Hialltadal. | af Jone Jons Syne. Anno. | 1580.“

Efnisorð: Guðfræði ; Biblían

Skreytingar: Myndskreyttur rammi á titilblaði.

Bókfræði: Halldór Hermannsson (1878-1958): Icelandic books of the sixteenth century, *Islandica* 9 (1916), 25-26. • Uggla, Arvid Hjalmar: Uppsala universitetsbiblioteks samling av nysländsk litteratur, Uppsala universitets biblioteks minnesskrift 1621-1921, Uppsalir 1921, 556-558. • Páll Eggert Ólason (1883-1949): Menn og menntir siðskiptaaldarinnar á Íslandi 2, Reykjavík 1922, 560-562. • Gissur Einarssons íslandske oversættelse af Ecclesiasticus og Prouerbia Salomonis, *Bibliotheca Arnamagnæana* 15 (1955). • Westergaard-Nielsen, Christian: To bibelske visdomsbøger og deres íslandske overlevering, *Bibliotheca*

- 11 Chemnitz, Martin (1555-1586)
Leyser, Polycarpus (1552-1610)
Gerhard, Johann (1582-1637)

Harmonia evangelica

HARMONIA EVANGELICA | Það er | Gudspiallanna | Samhlioodan, | Vm vors DRottens JESV | Christi Holldgan og Hingadburd, hans Frañ- | ferde, Lærdoom, Kieñ ingar og Kraptaverk | hañ s Pijnu, Dauda, Vpprisu og Vppstig | ning, so sm þeir heiløgu Gudsp | iallamenn, | Matheus Marcus Lucas og Iohannes | hafa um sierhuørt skrifad. | Samantekenn i eitt af þeim | hattupplýstu Guds Mønnum. | D. Martino Chemnitio. D. Poly- | carpo Lysero og D. Iohanne Gerharðo. | Og nu epter þeirre Rød og Forme sem þeir | Hælærdu Menn hafa sett og samed, A vort | Islendskt Tungumal wtgeingenn i fyr | sta sinn, og Prentud | - | I Skalhollte, | Af Hendrick Kruse, Anno 1687.

Útgáfustaður og -ár: Skálholt, 1687

Prentari: Kruse, Henrik (-1699)

Umfang: [16], 440, [24] bls. 8°

Útgáfa: 1

Þýðandi: Þórður Þorláksson (1637-1697)

Viðprent: Þórður Þorláksson (1637-1697): „Goodfwsom Lesara, NAad og Fridur af GVde Fødur og DROTTne vorum JESu Christo, med Heilags Anda Hiastod og Vpplijnsingu.“ [3.-14.] bls. Dagsett 16. apríl 1687.

Viðprent: „APPENDIX TRIPLEX Þrenslags Vidbæter. I Vm farsællegañ Frammgang Evangelii, epter Christi Vppstigning til Himna, og einkanlega um Køllun Matthiæ til Postulegs Embættis, og wtsending Heilags Anda a Hvijtasuñ u Deige. Af Postulañ a Giørninga Bookar 1 og 2 Capitulum.“ 400.-407. bls.

Viðprent: Handorfius, Andreas: „II Stutt Agrip Vmm Lifnad, Kienning og Afgang Postulanna og Gudspiallamañ añ a. Vr Theatro Historico Andreæ Handorfii.“ 408.-420. bls.

Viðprent: „III Vm Foreydsu og nidurbrot Borgarennar Jerusalem. Epter gamallre Book sem a Islendskt Tungumal er wtgeingeñ og prentud i Kaupenhafn af Hans Vijngaard, Anno 1558. Ad Forlæge (sem meinast) Herra Gijsla Jonssonar, forðum Biskups Skalhollts Stigtis (godrar Miñ ingar) því hun er i sama Forme, a sama Aare og i sama Stad wtgeingeñ, og Margarita Theologica, huøria Velnefndr Herra Gijlsle hefur wtlagt. Og er þesse Historia um Foreydsu Jerusalem nær Ordriett samhliooda þeirre er Herra Gudbrandur (sællrar Miñ ingar) hefur prenta lated a Hoolum, Anno 1617.“ 421.-440. bls.

Viðprent: „Þrefalldt Registur. Þessarar Bokar“ [441.-458.] bls.

Viðprent: „Svo ad þessar epterfylgiande Bladsijdur verde ecke audar, þa setium vier fyrst til Vppfyllingar, litla Frasøgn um Abgarum Kong ...“ [459.-461.] bls.

Viðprent: Adrichem, Christian: „II Vm þreñ slags Dooms Vrskurd sem gieck yfer Herranum Christo adur hann var Krossfestur, wr Theatro Christiani Adricomi.“ [461.-464.] bls.

Efnisorð: Guðfræði ; Biblían

Skreytingar: 3., 5., 13., 17. og 22. lína á titilsíðu í rauðum lit.

Bókfræði: Halldór Hermannsson (1878-1958): Icelandic books of the seventeenth century, *Islandica* 14 (1922), 17-18. • Fiske, Willard (1831-1904): Bibliographical notices 4 (1889), 23. • Fiske, Willard (1831-1904): Bibliographical notices 6 (1907), 26.

Rafæænn aðgangur: <https://baekur.is/bok/ad32b22c-7b20-45f2-a7db-322997790774>

- 12 Dietrich, Veit (1506-1549)

Súmmaría yfir það nýja testamentið

Summaria | Yfer Þad Nyia Tes- | tamentid. | Það er. | Innehalld, Meining og Vnderstada Malsins, Og | Þær sierlegustu Lærdoms greiner, sem eru, j Sierhuerium Capitula, | Skrifadar j Þysku Male af Vel lærðum Manne Vito | Theodoro, Sem Var Predikare Gudligs Ordz | j þeim Stad Norenberg j | Þyska Lande. | A Islensku Vtlagdar af Gudbrande | Thorlaks Syne. | O | Coloss. III. | Latid Christi Ord Rijkugliga byggia a medal ydar | med allre Visku. | 1589.

Að bókarlokum: „Þryckt a Nupufelle j Eyiafirde | af Jone Jons syne, Aar epter Gudz burd. | M. D. LXXXIX.“ Aaa3b.

Útgáfustaður og -ár: Núpufell, 1589

Prentari: Jón Jónsson (1540-1616)

Umfang: A2, B-Ð, Aa-Ðþ, Aaa3. [386] bls. 4°

Þýðandi: Guðbrandur Þorláksson (-1627)

Viðprent: Guðbrandur Þorláksson (-1627): „„Þeim Froma Lesara oskar eg Gudbrandur Thorlaks Son Na dar og Fridar af Gude Fødur fyrer Jesum Christum.“ A1b-2b. Formáli.

Prentafrögð: Leiðréttingar á Aaa3b eru ekki í öllum eintökum.

Efnisorð: Guðfræði ; Biblían

Skreytingar: Bókarhnútar, smámyndir eða einkunnarorð.

Bókfræði: Halldór Hermannsson (1878-1958): Icelandic books of the sixteenth century, *Islandica* 9 (1916), 39-40. • Pétur Sigurðsson (1896-1971): Sextánda og seytjándu aldar bækur íslenskar, *Árbók*

Landsbókasafns 9 (1952), 81.

Rafrænn aðgangur: <https://baekur.is/bok/08fe0430-3707-4690-a8a2-93d7ce2e885b>

- 13 Hersleb, Svend Borchmann (1784-1836)

Stutt ágríp af biblíufrásögnum handa unglíngum

Stutt Agrip af Bibliu Frásögum handa Unglíngum. Skrásett af Sveini Borchmanni Hersleb ... Snúid á Íslensku. Videyar Klaustri, 1828. Prentad á kostnad Íslands konúngl. Landsuppfræðingar Stiptunar, af Fakt. og Bókþryckjara G. Schagfjord.

Útgáfustaður og -ár: Viðey, 1828

Forleggjari: Landsuppfræðingarfélagið

Prentari: Guðmundur Jónsson Skagfjörð (1758-1844)

Umfang: viii, 172 bls. 12°

Útgefandi: Magnús Stephensen (1762-1833)

Þýðandi: Guðmundur Jónsson Skagfjörð (1758-1844)

Viðprent: Magnús Stephensen (1762-1833): „Til Lesarans.“ iii.-iv. bls. Dagsett 5. apríl 1828.

Viðprent: Ólafur Jónsson (1560-1627): „Heilræði Olafs Jónssonar Prests til Sanda í Dýrafirdi, frá 1596 til 1627.“ 169.-170. bls.

Viðprent: „Listi Yfir ennar konúngl. íslensku Vísinda Stiptunar Forlags-bækur ...“ 171.-172. bls.

Athugasemd: Þýðanda er ekki getið, en Jón Borgfirðingur hefur skrifað í eintak sitt (í Landsbókasafni) að hann sé Guðmundur Skagfjörð prentari. 2. útgáfa, Reykjavík 1844.

Efnisorð: Guðfræði ; Biblían

Rafrænn aðgangur: <https://baekur.is/bok/0c5d72e1-0e84-48f7-b059-d57ea287ac68>

- 14 Horster, Joachim Frederik (1741-1800)

Stutt ágríp af þeirri heilögu ritningu

Stutt agrip | af þeirre | Hejllögu | Rittningu, | hvörted | hefur in e ad hallda þad Merkelegasta | sem vid hefur bored fra Sköpun Heimsens, | in til 100 arum | Efter Christi Fæding, | fyrst i Dönsku Mæle samanskrafad | af | Hr. J. F. Horster. | og framsett | i einföldum Spursmalum, | til Gudlegrar Dægur-Stittingar froodleiks | og Idkunar sierdeiles fyrer þa ungu | og uppvoxande, | og nu a Íslensku yfersett af | A. E. | – | Þricket i Kaupenhavn af G. C. Berling. | 1774.

Útgáfustaður og -ár: Kaupmannahöfn, 1774

Prentari: Berling, Georg Christopher (-1778)

Umfang: 84 bls. 12°

Útgáfa: 1

Þýðandi: Ásmundur Einarsson (1741)

Viðprent: „Sære Drottens eru þesse.“ 78. bls.

Viðprent: „Vidbætir. Nockra Orda Merkingar.“ 78.-79. bls.

Viðprent: „Kirkiu-Saker.“ 80.-81. bls.

Viðprent: „Daglegar Lijfs-Reglur.“ 81.-83. bls.

Viðprent: „Adskillnadar Teik.[.]“ 83. bls.

Efnisorð: Guðfræði ; Biblían

Rafrænn aðgangur: <https://baekur.is/bok/f1650a97-8cf0-49f7-ae28-3bae15a875e1>

- 15 Horster, Joachim Frederik (1741-1800)

Ágríp af historíum heilagrar ritningar

Jóachim Fridrik Horsters Agrip af Historium Heilagrar Ritningar, Med Vidbætir, Sem inniheldur hid helsta til hefur borid, Guds söfnudum vidkomandi frá því Postular Drottins lifdu fram á vora daga. Selst óinnbundid á Prentp. 72 sz. Silfur-Mynt. Videyar Klaustri, 1837. Prentad á Forlag Sekret. O. M. Stephensens, af Bókþryckjara Helga Helgasyni.

Útgáfustaður og -ár: Viðey, 1837

Forleggjari: Ólafur Magnússon Stephensen (1791-1872)
Prentari: Helgi Helgason (1807-1862)
Umfang: 347 bls. 12°
Útgáfa: 4

Þýðandi: Hálfðan Einarsson (1732-1785)
Viðprent: Þorlákur Þórarinnsson (1711-1773): „Nockur minnis vers, Orkt af Síra Þorláki sál. Þórarinnssyni.“ 111.-114. bls.
Efnisorð: Guðfræði ; Biblían
Rafrænn aðgangur: <https://baekur.is/bok/57f968eb-2e0b-4f4a-8a63-287b5bbfd697>

- 16 Høyer, Johan Feddersen (1681-1737)

A kai O. Schediasma philologico-criticum de vulpeculis Simsonis

A και Ω. | SCHEDIASMA PHI- | LOLOGICO-CRITICUM | DE | VULPECULIS SIMSONIS | Jud. 15. v. 4. 5. | Qvod | Auxiliante Supremi Numinis gratia | & | Suffragante Ampliss: Facult: Phi- | losophica | publicæ ventilationi submittet | pro stipendio Scheeliano | JOHANNES FEDDERI HØJE- | RUS | Una cum Defendente | Pereximio & literatissimo Juvene | JONA GULBRANDI | ISLANDO | In auditorio[!] Collegii Regii | Horis post meridiem solitis | Anno 1705 die 8 April. | – | Literis Wilhadi Jersini, Univ. Typogr.

Útgáfustaður og -ár: Kaupmannahöfn, 1705
Prentari: Jersin, Villads Albertsen
Tengt nafn: Jón Guðbrandsson (1682-1707)
Umfang: [2], 12 bls. 4°

Efnisorð: Guðfræði ; Biblían

- 17 Horster, Joachim Frederik (1741-1800)

Stutt ágríp af historíum heilagrar ritningar

Drottningarspurningar

STUTT | AGRIP | Af | Historium | Heilagrar Ritning- | ar, | Til Ungdoomsins Brwkunar | saman teked af | Joachim Fridrik Horster, | Og nu a Islensku wtlagdt. | – | Þryckt a Hoolum i Hialltadal, | Af Petre Joons Syne. | 1776.

Útgáfustaður og -ár: Hólar, 1776
Prentari: Pétur Jónsson (1744-1792)
Umfang: [12], 124 [rétt: 132] bls. 12° Blaðsíðutölurnar 113-120 eru tvíteknar.
Útgáfa: 2

Útgefandi: Gísli Magnússon (1712-1779)
Þýðandi: Hálfðan Einarsson (1732-1785)
Viðprent: Gísli Magnússon (1712-1779): „Til Lesarans.“ [3.-10.] bls.
Viðprent: Þorlákur Þórarinnsson (1711-1773): „Nockur Miñ is Vers, Ordt af Sr. P. P. S.“ 118.-123. [rétt: 126.-131.] bls.
Viðprent: „Fatt eitt vidvijkjande christelegre Kyrkiu.“ 123.-124. [rétt: 131.-132.] bls.
Efnisorð: Guðfræði ; Biblían
Bókfræði: Fiske, Willard (1831-1904): Bibliographical notices 5 (1890), 51.
Rafrænn aðgangur: <https://baekur.is/bok/dbf792bf-6827-400f-89d0-5a8d49f3250a>

- 18 Jón Ólafsson ; eldri (1731-1811)

Yfirferð og lagfæring vorrar íslensku útlekkingar

Yfirferð og lagfæring | vorrar | Íslenzku Útlekkingar | á nockrum stødum í spámanna-bókunum | Ita deilld. | Yfirfer 12 Capitula framan af Esajæ | spádómi.

Útgáfustaður og -ár: Kaupmannahöfn, 1781
Umfang: 16 bls. 8° (½)

Athugasemd: Sérprent úr Ritum Lærdómslistafélagsins 1 (1781), 87-102.
Efnisorð: Guðfræði ; Biblían
Rafrænn aðgangur: <https://baekur.is/bok/6e31dbd5-2051-4411-abe1-045a0b8f2429>

- 19 [Luther, Martin (1483-1546)]

Passionall. Písl og pína vors herra Jesú Kristi

Passionall | Piisl og Piina | vors Herra Jesu Christi, sa- | man lesen af þeim fiorum Gudspialla | Mõn um, Med fõgrum Figurum, | og Hiartnæmum Gudleg- | um Bænum. | Vngdomenum og þeim einfõll | du til Gagns og Gooda. | O | Prentad a Holum. | - | ANNO. M. D. XC. VIII.

Útgáfustaður og -ár: Hólar, 1598

Umfang: A-L4. [168] bls. 8°

Útgáfa: 1

Þýðandi: Guðbrandur Þorláksson (-1627)

Viðprent: Luther, Martin (1483-1546): „So hefur sa æruverduge Guds Madur Doct: Martinus Luther, skrifad vm þaṅ Passional.“ A2a-3a.

Viðprent: „So skrifa þeir Gømlu Lærefedur, og þeir adrer sem vandlega hafa epterleitad, og ransakad þa Atburde sem skiedu, epter þad þa Herraṅ Christur haṅ var Dæmdur til Dauda.“ H7b-12b.

Efnisorð: Guðfræði ; Biblían

20 Sigurður Stefánsson (-1595)

Argumenta singulorum capitum librorum Samuelis

[Argumenta singulorum Capitum Librorum Samuelis. Havn. 1593.]

Útgáfustaður og -ár: Kaupmannahöfn, e.t.v. 1593

Umfang: 4°

Varðveislusaga: Ekkert eintak er nú þekkt. Titill er tekinn hér upp eftir Jens Worm. Hálfðan Einarsson getur bókarinnar einnig: „Compendium Librorum Samuelis carmine latino confectum dedicavit Dn. Arngrimo Jonæ auctor Sigurdus Stephani, Rector Scholæ Skalholtinæ.“ Enn fremur getur Jón Þorkelsson Skálholtsrektor bókarinnar: „Præter hoc schediasma [þ. e. Lucubratio de geniis et spectris] carmina qvædam elucubravit metro diverso, quibus contenta librorum Samuelis exhibet, Hafniæ prodierunt ... [?] 1593, dedicata Arngrimo Jonæ celebri Crymogææ auctori, tum temporis sine dubio Hafniæ commoranti. Ex utroque specimine apparet satis eum profecisse in Latinitate cultiore [?] cum de spectris scriberet, nec inductum fuisse, licet ingenio sit maxime abusos, illud materiæ futili et obscuræ impendendo.“ (Gml. Kgl. Saml. 2872, 4to; Specimen Islandiæ non-barbare).

Efnisorð: Guðfræði ; Biblían

Bókfræði: Worm Jens (1716-1790): Forsøg til et lexicon over danske, norske og islandske lærde mænd 2, Kaupmannahöfn 1773, 429. • Hálfðan Einarsson (1732-1785): Sciagraphia historiæ literariæ Islandicæ, Kaupmannahöfn 1777, 61. • Halldór Hermannsson (1878-1958): Icelandic books of the sixteenth century, Islandica 9 (1916), 42-43.

21 **Biblían það er öll heilög ritning**

Biblían

Vajsenhússbiblían

BIBLIA, | Þad er | Øll Heilög Ritning | Utlögð a Norrænu; | Epter Þeirre Annare Edition Bibliunnar sem finnst | prentud a Hoolum i Islande | Anno MDCXLIV. | Med Formalum og Utskijringum | Doct. MARTINI LUTHERI, | Einnig med | Stuttu Innehallde sierhvers Capitula, | og so | Citatium. | - | Þesse Biblia kostar O-Innbundinn Einn RijkisDal og Slettann; | Enn Innbundinn med Spennlum, Tvo RijkisDale og Fiora Fiska. | - | Prentud i KAUPMANNNA-HØFN, | I þvi Konunglega Wäysen-Huuse, og med þess Tilkostnade, | af | Gottmann Friderich Kisel, | Anno MDCCXLVII.

Auka titilsíða: „Apocrypha. So nefnast Þær Bækur, Hvøriar ecke eru halldnar jafnar vid Heilaga Ritning, Og eru þo Godar Bækur, og nytsamlegar ad lesa ...“ 202 bls.

Auka titilsíða: „Þad | Nya Testament | Vors | Drottens og Frelsara | JEsu Christi | med | Formalum og Utskijringum | hins Sæla | D. MARTINI LUTHERI; | epter þeirre Annare Edition Bibliunnar a Islendsku, | einnig med | Stuttu Innehallde sierhvers Capitula, og Citatium. | - | 1747.“ [4], 360, [5] bls.

Útgáfustaður og -ár: Kaupmannahöfn, 1747

Prentari: Kisel, Gottmann Friderich (1689-1765)

Umfang: 4° Bókinni er skipt í þrjá hluta, og er hver sér um arka- og blaðsíðutal; fyrsti hluti: [14], 1160 bls.; annar hluti: 202 bls.; þriðji hluti: [4], 360, [5] bls.

Útgáfa: 4

Útgefandi: Jón Þorkelsson (1697-1759)

Viðprent: „Faa-ein Ord til Lesarans Hvad athugande se um þetta Bibliu-Verk!“ [2.] bls.

Viðprent: „Registur yfer Þa Pistla, Texta, og Gudspiøll, sem Aarlega Lesast og Utleggjast a Sunnudögum og Ødrum Helgum Dögum i GUDs Kyrkiu og Söfnudum, a Islande, epter Þeirre Messu-Saungs-Bok sem Þar hefur vered Prentud Anno 1742.“ [361.-363.] bls.

Viðprent: „Mis-Prentaner lesest Þannig i Maled sem her avijsast.“ [365.] bls. Leiðréttingarblað.

Prentaþrigði: Á titilsíðu sumra eintaka er verð tilgreint í 14. línu svo: „Þesse Biblia kostar O-Innbundinn

Tvo RíjksDale og Þriu Mørk.“ Í öðrum eintökum stendur í 14. línu: „Þesse Biblia kostar O-Innbundinn Tvo RíjksDale.“

Athugasemd: Prentvillur í bókinni eru einnig leiðréttar í Nýja testamenti 1750, 1095.-1096. bls.

Efnisorð: Guðfræði ; Biblían

Bókfræði: Jón Þorkelsson (1859-1924): Æfisaga Jóns Þorkelssonar 1, Reykjavík 1910, 53-59, 245-246.

Rafraenn aðgangur: <https://baekur.is/bok/73c7091c-4c95-48e9-b020-97c97b078d76>

22 **Það nýja testament vors drottins og frelsara**

Biblía. Nýja testamentið

Það Nya Testament Vors Drottens og Frelsara Jesu Christi, med Formalum og Utskijringum | hins Sæla | D. MARTINI LUTHERI; | epter þeirre Annare Edition Bibliunnar | a Islendsku, | einnig med | Stuttu Innehallde sierhvers Capitula, | og Citatium. | – | þesse Bok kostar O-innbundinn Halfann Ríjkes-Dal. | – | Prenntad i Kaupmannahøfn i þvi Konungl: | Waysenhuse, og med þess Tilkostnade | af | Gottmann Friderich Kisel. | MDCCL.

Útgáfustaður og -ár: Kaupmannahöfn, 1750

Prentari: Kisel, Gottmann Friderich (1689-1765)

Umfang: [8], 1096 bls. 12°

Útgáfa: 4

Útgefandi: Jón Þorkelsson (1697-1759)

Athugasemd: Efni er hið sama og eins skipað og í næstu útgáfu á undan, en bókin er sett að nýju og við bætt: „Errata sem leidrettest í Isl: Bibliunne, ed: Hafn. i 4to. it: i Nya Testamentenu, ibid: 12mo.“ 1095.-1096. bls

Efnisorð: Guðfræði ; Biblían

Rafraenn aðgangur: <https://baekur.is/bok/f1190e05-5914-4fe5-8552-3241385e98d4>

23 **Það nýja testament vors drottins og frelsara**

Biblía. Nýja testamentið

Það Nya Testament Vors Drottens og Frelsara Jesu Christi epter Þeirre annare útgáfu Bibliunnar á Islendsku. Prentat i Kaupmannahøfn af Þorsteine Einarssyne Rangel. 1813.

Útgáfustaður og -ár: Kaupmannahöfn, 1813

Prentari: Þorsteinn Einarsson Rangel (1757-1826)

Umfang: 288 [rétt: 388] bls. 8°

Útgáfa: 6

Útgefandi: Grímur Jónsson Thorkelin (1752-1829)

Efnisorð: Guðfræði ; Biblían

Rafraenn aðgangur: <https://baekur.is/bok/ab344f3c-abd3-4cbb-a2a1-850556d4bfa7>

24 **Biblía það er öll heilög ritning**

Biblía

Grútarbiblía

Hendersonsbiblía

Biblía, það er Aull heilaug Ritning útlaugd á Islendsku og prentud Epter þeirri Kaupmannahaufnsku Útgafu[.] MDCCXLVII at forlagi Þess Bretska og útlenda Felags til útbreidslu Heilagrar Ritningar medal allra þjóða. Kaupmannahaufn, Are epter Burd vors Herra og endurlausnara Jesu Christi MDCCCXIII af C. F. Schubart, prentara þess konongliga Foreldralausu Barna Huss.

Auka titilsíða: „Það Nya Testament Vors Drottens og Frelsara Jesu Christi“ Síðari hluti.

Útgáfustaður og -ár: Kaupmannahöfn, 1813

Prentari: Schubart, Carl Fridrich (-1830)

Umfang: [2], 1156, 288 [rétt: 388] bls. 8°

Útgáfa: 5

Athugasemd: Bókinni er skipt í tvo kafla, og er hvor sér um arka- og blaðsíðutal.

Efnisorð: Guðfræði ; Biblían

25

Biblía

Biblía

[Upphaf biblíuprentunar. Viðey 1840 eða -41.]

Útgáfustaður og -ár: Viðey, e.t.v. 1840–1841

Umfang: 88 bls. 4°

Útgáfa: 5

Varðveislusaga: Eitt eintak þekkt er í Landsbókasafni. Hér eru prentaðar 11 arkir, 1. Mósebók og 2. Mósebók fram í 18. vers 24. kap., síðustu orðin: „Og Móses gekk midt inn í skýid, og sté [...]“. Textinn er settur eftir Vajsenhússbiblíu 1747 eins og gert er ráð fyrir í boðsbréfi Ólafs M. Stephensen 6. mars 1836. Hætt var við útgáfu þessarar textagerðar. Arkirnir eru án prentaðs titilblaðs, en Páll Pálsson stúdent hefur skrifað titilblað framan við eintakið með þessum texta: Genesis og 23 Capitular af Exodus. Prentud í Viðey, að forlagi Sekretera O. M. Stephensen, 1840 α 41. en hætt við, þegar byriad var á útgáfu, hinnar yfirskodudu og Leidrétu Bibliu – alment nefndri „Videyar-Bibl.“ – prent. árid 1841.

Efnisorð: Guðfræði ; Biblían

Rafrænn aðgangur: <https://baekur.is/bok/3393c587-4bb7-4b86-b55e-fbe50f185281>

26

Fjórir guðspjallamenn

Biblía. Nýja testamentið. Fjórir guðspjallamenn

[Fjórir guðspjallamenn.]

Útgáfustaður og -ár: Hólar, um 1550

Útgefandi: Jón Arason (1484–1550)

Athugasemd: Eina heimild um þessa bók er ævisaga Brynjólfs biskups Sveinssonar eftir sr. Torfa Jónsson í Gaulverjabæ: „Á þriðjudaginn, sem var Laurentiimessa eður 10. Augusti var hann kistulagður með hans N. T. Græco, Davíðs psaltara og Fjórum guðspjallamönnum, er biskup Jón gamli að Hólum lét útleggja og þrykkja, sem hans formáli útvísar, ef þar af finnst nokkurt exemplar.“

Efnisorð: Guðfræði ; Biblían

Bókfræði: Jón Halldórsson (1665–1736): Biskupasögur 2, Reykjavík 1911–1915, 377. • Halldór Hermannsson (1878–1958): Bibliographical notes, *Islandica* 29 (1942), 63–65. • Harboe, Ludvig (1709–1783): Kurtze Nachricht von der Isländischen Bibel-Historie, *Dänische Bibliothec* 8 (1746), 1–156, einkum 19. • Páll Eggert Ólason (1883–1949): Menn og menntir siðskiptaaldarinnar á Íslandi 1, Reykjavík 1919, 408–414. • Halldór Hermannsson (1878–1958): Prentsmiðja Jóns Matthíassonar, *Almanak Ólafs S. Thorgeirssonar* 36 (1930), 21–37. • Steingrímur Jónsson (1951): Prentaðar bækur, *Íslensk þjóðmenning* 6, Reykjavík 1989, 91–115, einkum 92–93. • Björn S. Stefánsson (1937): Íslenzkt guðspjallarit Jóns biskups Arasonar, *Saga* 28 (1990), 176–178. • Einar Gunnar Pétursson (1941): Bókaútgáfa á biskupsstólunum, *Saga biskupsstólanna*, Akureyri 2006, 569–605, einkum 573–574.

27

Biblía það er öll heilög ritning

Biblía

Guðbrandsbiblía

Biblia | Þad Er, Øll | Heilög Ritning, vtlögd | a Norrænu. | Med Formalum Doct. | Martini. Lutheri. | Prentad a Holum, Af | Jone Jons Syne | M D LXXXIII.

Að bókarlokum: „Þetta Bibliu verk var endad | a Holum i Hiallta dal, af Jone Jons Syne, | þaĩ vj. Dag Junij. Aĩ o Domini. M D LXXXiiij“

Auka titilsíða: „Allar Spa- | maĩ a Bækurnar, vtlagd- | ar a Norrænu | Act. 10. | Þessum (Christo) bera all- | er Spamenn Vitne, Ad | aller þeir sem trua a haĩ , | skulu fa Fyregiefning | Syndaĩ a, fyrer hĩ s | Nafn | M D L XXXIII.“ 4, cxcii, cxc. Á sumum eintökum eru breytt línuskil á titilsíðu: „vlagd- | ar“. Blaðatal lxxxviii og xc vantar; fyrri talan hefur verið sett á lxxxvii b, en síðari talan á lxxxix b.

Auka titilsíða: „Nyia Testa- | mentum, a Norrænu. | Matth. 17. | Þesse er minn Elskuligur | Sonur, ad huerium mier | vel þocknast, Honum | skulu þier hlyda | 1584.“ 1, cxxiii, 1.

Útgáfustaður og -ár: Hólar, 1584

Prentari: Jón Jónsson (1540–1616)

Umfang: 2° Bókinni er skipt í þrjá hluta, og er hver þeirra sér um arka- og blaðatal; fyrsti hluti: [6], ccxcv bl.; annar hluti: [4], cxcii [rétt: cxc] bl.; þriðji hluti: [1], cxxiii, [1] bl.

Útgáfa: 1

Útgefandi: Guðbrandur Þorláksson (-1627)

Þýðandi: Oddur Gottskálksson (-1556)

Þýðandi: Gissur Einarsson (1512-1548)

Viðprent: Friðrik II Danakonungur (1534-1588): „WI Friderich thend Anden ...“ 1b. Konungsbréf dagsett 19. apríl 1579.

Viðprent: Friðrik II Danakonungur (1534-1588): „WI Friderich thend Anden ...“ 2a. Konungsbréf dagsett 22. apríl 1579.

Viðprent: Guðbrandur Þorláksson (-1627): „Til Lesarans“ cxxiv a.

Athugasemd: Notuð er þýðing Nýja testamentisins eftir Odd Gottskálksson sem mun einnig hafa þýtt nokkurn hluta Gamla testamentisins; Gissur biskup Einarsson þýddi Orðskviðu Salómons og Jesú Síraks bók; um aðra þýðendur er óvíst. Ljósprentuð í Reykjavík 1956-1957 og aftur 1984.

Efnisorð: Guðfræði ; Biblían

Skreytingar: Myndskreyttur rammi á titilblöðum. Í skraut á titilsíðum eru felld orðin: „ÞESSE ER MINN ELSKLEGI SONVR I HVERIVM MIER VEL“. 1.-4., 7. og 8. lína á aðaltitilsíðu í rauðum lit.

Bókfræði: Halldór Hermannsson (1878-1958): Icelandic books of the sixteenth century, *Islandica* 9 (1916),

28-35. • Harboe, Ludvig (1709-1783): Kurtze Nachricht von der Isländischen Bibel-Historie, *Dänische Bibliothec* 8 (1746), 1-156. • Henderson, Ebenezer (1784-1858): Iceland 2, *Edinborg* 1818, 247-306.

Íslensk þýðing, Reykjavík 1957, 391-428 • Guðbrandur Vigfússon (1827-1899), Powell, Georg: An

Icelandic prose reader, *Oxford* 1879, 433-443. • Páll Eggert Ólason (1883-1949): Menn og menntir

siðskiptaaldarinnar á Íslandi 2, Reykjavík 1922, 538 o. áfr. • Páll Eggert Ólason (1883-1949): Menn og

menntir siðskiptaaldarinnar á Íslandi 4, Reykjavík 1926, 373-383. • Haraldur Nielsson (1868-1928): De

islandske bibeloversættelser, *Studier tilegnede Fr. Buhl, Kaupmannahöfn* 1925, 181-198. • Bonde,

Hildegard: Die Gudbrand-Bibel, *Zentralblatt für Bibliothekswesen* 52 (1935), 241-247. • Westergaard-

Nielsen, Christian: Um þýðingu Guðbrandarbiblíu, *Kirkjuritið* 12 (1946), 318-329. • Westergaard-

Nielsen, Christian: To bibelske visdomsbøger og deres islandske overlevering, *Bibliotheca*

Arnarnagnæana 16 (1957), 364-378, 453-464. • Magnús Már Lárusson (1917-2006): Drög að sögu

íslenzkra biblíuþýðinga 1540-1815, *Kirkjuritið* 15 (1949), 336-351. • Steingrímur J. Þorsteinsson (1911-

1973): Íslenskar biblíuþýðingar, *Víðförli* 4 (1950), 48-85. • Rosenkilde, Volmer: Europæiske bibeltryk,

Esbjerg 1952, 202-206. • Bandle, Oskar (1926-2009): Die Sprache der Guðbrandsbiblíu, *Bibliotheca*

Arnarnagnæana 17 (1956). • Magerøy, Ellen Marie: Planteornamentikken i islandsk treskurd, *Bibliotheca*

Arnarnagnæana Supplement 5 (1967), 55 o. áfr. • Stefán Karlsson (1928-2006): Um Guðbrandsbiblíu,

Saga 22 (1984), 46-55. • Einar Gunnar Pétursson (1941): Guðbrandur Þorláksson og bókaútgáfa hans,

Árbók Landsbókasafns Nýr fl. 10 (1984), 5-26. • Einar Gunnar Pétursson (1941): Fáein atriði um biblíuna

úr Minnis- og reikningabók Guðbrands biskups, *Árbók Landsbókasafns Nýr fl.* 10 (1984), 27-36. •

Böðvar Kvaran (1919-2002): Auðlegð Íslendinga, Reykjavík 1995, 50-54. • Ragnar Fjalar Lárusson (1927-

2005): Hólabiblíurnar þrjár, *Pá sporet af gamle bibler, Kaupmannahöfn* 1995, 35-43, 46-58. • Guðrún

Kvaran: Die Anfänge der Buchdruckerkunst in Island und die isländische Bibel von 1584, *Gutenberg-*

Jahrbuch 72 (1997), 140-147.

Rafrænn aðgangur: <https://baekur.is/bok/cc67179c-0a98-4489-aa90-977c46b38117>

Biblíja það er öll heilög ritning*Biblíja**Steinsbiblíja*

Biblíja | Það er öll | Heilög Ritning, | Fyrir Hañ s Kongl: Majest: | Vors Allranadugasta ARFA- HERRA | KONVNGS | FRIDERICHs FJORDa, | Christelega Vmsorgun, | Med Kostgjæfne, og epter Høfud-Textun- | um, meir en fyrrum athugud, so og | med adskilianlegum Paralleler | auken . | - | Þrückt a Hoolum i Hialltadal, Anno 1728.

Að bókarlokum: „Þesse BIBLIA var Þrückt a HOOLUM i HIALLTA-DAL, Af | Marteine Arnoddssyne, Doom-Kyrkiuñ ar Book-Þryckiara.“

Auka titilsíða: „ADRAR | Þess | Gamla Testamentesins | Skrifter | Fra | Samuels allt til Spamañ | añ a Booka, | Med stuttu In ehallde fyrir framañ | hvørn Capitula, | Og þeim | Naudsynlegustu Paralleler.“ [2], 428 bls.

Auka titilsíða: „Spæmeñ | lerner, | Asamt med þeim | Apocryphisku | Bookum, | Med stuttu In ehallde fyrir fram- | añ hvørn Capitula, | Og þeim | Naudsynlegustu Paralleler.“ [2], 278 bls.

Auka titilsíða: „VORS | DRotteñ s og Frelsara | Jesu Christi | NYA | Testament | Med Kostgjæfne og epter Høfud- | Textanum meir en fyrrum athugad, | So og | Med adskilianlegum Paralleler | auked.“ [2], 337, [2] bls.

Útgáfustaður og -ár: Hólar, 1728

Prentari: Marteinn Arnoddsson (1675-1747)

Umfang: 2° Bókinni er skipt í fimm hluta, og er hver sér um arka- og blaðsíðutal, en aukatitilblöð eru fyrir fyrsta, öðrum, þriðja og fimmta hluta; fyrsti hluti: [4], 843 [rétt: 348] bls.; annar hluti: [2], 428 bls.; þriðji hluti: [2], 278 bls.; fjórði hluti: 194 bls.; fimmti hluti: [2], 337, [2] bls.

Útgáfa: 3

Útgefandi: Steinn Jónsson (1660-1739)

Viðprent: „Þær Apocryphisku Bækur, Þad er: Bækur sem ecke halldast jafnar vid þær Canonisku Bækur, sem eigenlega kallast su Heilaga Ritning, eru þo Nytsamlegar og goodar ad lesa.“ 194 bls.

Viðprent: Friðrik IV Danakonungur (1671-1730): „WII FRIDERICH dend Fierde ...“ [2.] bls.

Konungsbréf dagsett 27. febrúar 1723.

Viðprent: Friðrik IV Danakonungur (1671-1730): „WII FRIDERICH den Fierde ...“ [3.] bls.

Konungsbréf dagsett 16. apríl 1728.

Viðprent: „Registur yfer Pistla, Lectiur og Evangelia, sem lesast a Suñ udögum og sierlegustu helgum Dögum, Ared um kring.“ 337.-[339.] bls.

Athugasemd: Af bréfabók biskups er ljóst að prentun verksins hófst 1728, en henni lauk ekki fyrr en 1734. Svo virðist sem meira hafi verið prentað af Nýja testamentinu en öðrum hlutum Steinsbiblíu því að í könnun á biblíueign landsmanna, sem gerð var 1827, komu fram 55 eintök af Nýja testamentinu einu frá 1728, sbr. Maanedlige efterretninger fra Bibelselskabet for Danmark 1828, 100.

Efnisorð: Guðfræði ; Biblían

Skreytingar: Myndskreyttur rammi á titilblöðum. Í skraut á titilsíðum eru felld orðin: „ÞESSE ER MINN ELSKLEGI SONVR I HVERIVM MIER VEL“.

Bókfræði: Ragnar Fjalar Lárusson (1927-2005): Óvenjulegt titilblað, På sporet af gamle bibler, Kaupmannahöfn 1995, 44-45, 59-60. • Arnesen, Jakob Rask: Det enestående titelblad av Steinsbiblia, På sporet af gamle bibler, Kaupmannahöfn 1995, 61.

Rafærnn aðgangur: <https://baekur.is/bok/734aa080-46a2-432c-877d-802196da1d3b>

29 Chemnitz, Martin (1555-1586)

Leyser, Polycarpus (1552-1610)

Gerhard, Johann (1582-1637)

Harmonia evangelica

HARMONIA EVANGELICA. | Þad Er | Gudspiall | añ a Samhliod | AN, | Um Vors DRotteñ s Jesu Christi Holld | gan og Hijngadburd, hañ s Frañferde, Lærdoom, | Kieñ ingar og Krapta-Verk, hañ s Pijnu, Dauda, Upp- | risu og Uppstigning, so sem þeir Heiløgu | Gudspiallameñ , | Mattheus Marcus Lucas og Iohannes | hafa um sierhvørt skrifad. | Samañ tekeñ i Eitt af þeim Hattupp | lystu Guds Møn um. | D. Martino Chemnitio D. Polycarpo Lysero, | og D. Iohanne Gerhardo. | Og nu epter þeirre Rød og Forme, sem þeir Ha- | lærdu Meñ hafa sett og samed, A Vort Islenskt | Tungumal wtgeingeñ i Añ ad Siñ . | - | Selst Alment In bunden 28. Fiskum. | - | Þrückt a Hoolum i Hialltadal, | Af Halldore Erikssyne, Anno 1749.

Útgáfustaður og -ár: Hólar, 1749

Prentari: Halldór Eiríksson (1707-1765)

Umfang: [8], 409, [31] bls. 8°

Útgáfa: 2

Þýðandi: Þórður Þorláksson (1637-1697)

Viðprent: Þórður Þorláksson (1637-1697): „Goodfwsom Lesara ...“ [2.-8.] bls. Formáli dagsettur 16. apríl 1687.

Viðprent: „N. B.“ [8.] bls. Athugasemd við formálann.

Viðprent: „APPENDIX TRIPLEX. Þreñ slags Vidbæter. 1. um̄ Farsællegan̄ Frañgang Evangelii ...“ 370.-376. bls.

Viðprent: Handorfius, Andreas: „II. Stutt Agrip um̄ Lifnad, Kieñ ING og AFGANG Postulañ a og Gudspiallaman̄ añ a. Ur Theatro Historico Andreæ Handorfii.“ 377.-388. bls.

Viðprent: „III. um̄ Foreydsu og NIDURBROT Borgareñ ar Jerusalem ...“ 389.-409. bls.

Viðprent: „ÞREFALLT Registor.“ [410.-428.] bls.

Viðprent: „Til Lesarans.“ [428.] bls.

Viðprent: „Svo ad þessar epteryfngiande Bladsijdur verde ecke audar, þa setium Vier fyrst til Upplýsingar, litla Frasøgn um̄ Abgarum Kong ...“ [428.-430.] bls.

Viðprent: Adrichem, Christian: „II. Vm̄ þrenslags Doms Vrskurd sem gieck yfer Herranum Christo adur han̄ var Krossfestur, wr Theatro Christiani Adricomi.“ [430.-432.] bls.

Viðprent: „Krossgangañ SIAALF. So sem skrifa þeir Gømlu Lære-Fedur, og þeir adrer, sem vandlega hafa Epterleitad og Ransakad þa Atburde, sem skiedu epter þad HErran̄ Christur var Dæmdur til Dauda.“ [433.-437.] bls.

Viðprent: „Til Uppfyllingar setst hier Epteryfngiande OBSERVATIO, Hvad Epter-SabbATZ-DAGUR merke.“ [438.-439.] bls.

Efnisorð: Guðfræði ; Biblían

Rafraenn aðgangur: <https://baekur.is/bok/da055c60-c0e8-46cf-858e-aa4b15b10cd9>

- 30 Chemnitz, Martin (1555-1586)
Leyser, Polycarpus (1552-1610)
Gerhard, Johann (1582-1637)

Harmonia evangelica
[Harmonia Evangelica. 1839.]

Varðveislusaga: Tómas Sæmundsson gaf út prentað boðsbréf 26. janúar 1838 um endurskoðaða gerð Harmoniu sem hann hugðist gefa út fyrir fardaga 1839. Af útgáfu varð ekki.

Efnisorð: Guðfræði ; Biblían

Bókfræði: Tómas Sæmundsson (1807-1841): Bréf, Reykjavík 1907, 236 og 247.

- 31 Chemnitz, Martin (1555-1586)
Leyser, Polycarpus (1552-1610)
Gerhard, Johann (1582-1637)

Harmonia evangelica

Harmonia Evangelica, Þad er: Samhljóðan Gudspjallanna, Um vors Drottins Jesú Kristí Holdgan og Híngadburd, hans Framferdi, Lærdóm, Kénníngar og Kraptaverk, hans Pínu, Dauda, Upprisu og Uppstígníng, svo sem þeir heilögu Gudspjallamenn, Mattheus, Markús, Lúkas og Jóhannes hafa um sérhvört skrifad. Samantekin af D. Martino Chemnitio. D. Polycarpo Lysero, og D. Johanne Gerhardo. III. Utgáfa. Videyar Klaustri, 1838. Prentud á Forlag Sekretéra O. M. Stephensens, af Bókþryckjara Helga Helgasyni.

Útgáfustaður og -ár: Viðey, 1838
Forleggjari: Ólafur Magnússon Stephensen (1791-1872)
Prentari: Helgi Helgason (1807-1862)
Umfang: [4], 335, [1] bls. 8°
Útgáfa: 3

Þýðandi: Þórður Þorláksson (1637-1697)
Viðprent: „Til Lesarans.“ [3.-4.] bls.
Viðprent: „Appendix Triplex Þrennslags Vidbætir. I. Um farsællegann framgang Evangelii ...“ 269.-274. bls.
Viðprent: „II. Stutt Agrip ...“ 275.-285. bls.
Viðprent: „III. Um Foreydslu og Nidurbrot Borgarinnar Jerúsalem.“ 286.-303. bls.
Viðprent: „Ennfremur til upplýsingar, I. Lítil Frásögn, um Abgarum Kóng ...“ 304.-305. bls.
Viðprent: Adrichem, Christian: „II. Um þrennslags Dóms úrskurd ...“ 306.-308. bls.
Viðprent: „Krossgángen sjálf ...“ 309.-314. bls.
Viðprent: „Observatio ...“ 315.-316. bls.
Viðprent: „Prefaldt Registor Þessarar Bókar.“ 317.-335. bls.
Prentafríðgi: Til er eldri gerð tveggja fremstu blaðanna; þar hefst texti titilsíðu svo: „Harmonia Evangelica, Það er: Gudspjallanna Samhljóðan ...“ Í stað orðanna „III. Utgáfa.“ stendur þar: „Selst óinnbundin á Prentpappír 68 sz. Silfur-Mynt.“ Formáli útgefanda er þar aðeins á [3.] bls. og án fyrirsagnar; þar segir: „Sökum þeirrar Pappírseklú, sem þenna vetur hefir verið við Prentverkið og orsakast hefir af Póstskipsins útivist, varð ei nema Textinn fullkomnadur að prentun, en merki eg að almenníngur sakni þess Þrennslags Vidbætirs og Þrefalda Registurs, sem fylgir eldri Utgáfunum, kann þetta hvörtutveggja að væntast frá Prentverkinu að útkoma, við fyrstu hentugleika, til haganlegrar samanbindingar við Textann síðarmeir.“ Texti Harmoníu endar með 17. örð (á 268. bls.) sem er aðeins 6 blöð. Síðan hefur verið aukið við og þá jafnframt prentuð ný titilsíða og annar formáli.
Efnisorð: Guðfræði ; Biblían
Rafrænn aðgangur: <https://baekur.is/bok/4b6a9be6-30dd-4db5-9fe0-d03ecb49ddb>

Biblíá það er öll heilög ritning

Biblíá

Þorláksbiblíá

Biblíá | Það er, | Öll Heilog | Ritning, vtlögð | a Norrænu. | Med Formalum D. | Marth. Luth. | Prentud ad nyu a Hoolum. | M DC XLiiij.

Að bókarlokum: „Þetta Bibliu verk var en | dad a Hoolum j Hialta dal, af Halldore As | munds syne, þaþ 14. Junij. Anno. MDCXLiiij.“

Auka titilsíða: „Allar Spæ- | maþ a Bækurnar, wtlagð | ar a Norrænu. | Act. 10. | Þessum Christo bera aller | Spameþ Vitne, Ad aller | þeir sem trwa a hann, skulu | fa Fyregiefning Sy | ndanna, fyrer hans | Nafn. | -“ 4, cxc. Síðuramma er hinn sami og í Guðbrandsbiblíu.

Auka titilsíða: „Nyia Testa | mentum a Nor | rænu. | Matth. 17. | Þesse er minn Elskulegur | Sonur, j huöríum mier | vel þocknast, Hønum | skulu þier hlyda. | M DC XLiiij.“ 1, cxxiii, 1.

Útgáfustaður og -ár: Hólar, 1644

Prentari: Halldór Ásmundsson (1610-1667)

Umfang: 2° Bókinni er skipt í þrjá hluta, og er hver þeirra sér um arka- og blaðatal; fyrsti hluti: [5], ccxciii bl.; annar hluti: [4], cxc bl.; þriðji hluti: [1], cxxiii, [1] bl.

Útgáfa: 2

Útgefandi: Þorlákur Skúlason (1597-1656)

Viðprent: Kristján IV Danakonungur (1577-1648): „WI Christian den fierde ...“ 1b. Konungsbréf dagsett 23. apríl 1635.

Viðprent: Þorlákur Skúlason (1597-1656): „Gudhræddum Lesara Oskast Lucka og Blessun af Gude j Jesu Nafne.“ cxxiv a.

Prentafríðgi: Til er í bókasafni Cornellháskóla afbrigði aðaltitilblaðs bókarinnar, sennilega gert þegar prentun hófst: Biblíá | Það er, | Aull Heilog | Ritning, wtlögð | a Norrænu | Med Formaalum D. | Marth. Luth. | Prentud ad nyu a Hoolum | M. DC. XXXVII. Á þessu titilblaði er síðuramma hinn sami og í Guðbrandsbiblíu, en á síðari gerð aðaltitilblaðs Nýja testamentisins er nýr síðuramma.

Efnisorð: Guðfræði ; Biblían

Skreyingar: Myndskreyttur rammi á titilblöðum. 1., 3., 6. og 7. lína á aðaltitilsíðu í rauðum lit. Í skraut á titilsíðum eru felld orðin: „ÞESSE ER MINN ELSKLEGI SONVR I HVERIVM MIER VEL“.

Bókfræði: Halldór Hermannsson (1878-1958): Icelandic books of the seventeenth century, *Islandica* 14 (1922), 11-12. • Einar Gunnar Pétursson (1941): Flateyjarbók og Þorláksbiblíá í Árnastofnun, Sagnáþing, Reykjavík 1994, 143-157.

Rafrænn aðgangur: <https://baekur.is/bok/131c2c45-9b69-48fb-a591-a37042c7afea>

Hið nýja testamenti drottins vors*Biblía. Nýja testamentið*

Hid Nýa Testamenti Drottins vors Jesú Krists, ad nýu útlagt ad tilhlutun ens íslenska Biblíu-Félags. Videyar Klaustri 1827. Prentad af Faktóri og Bókþryckjara Schagfjord, á kostnad ens íslenska Biblíu-Félags.

Auka titilsíða: „Hid Nýa Testamenti Drottins vors Jesú Krists, ad nýu útlagt ad tilhlutun ens íslenska Biblíu-Félags. Fyrri Partur. Videyar Klaustri, 1825. Prentad af Faktóri og Bókþryckjara Schagfjord, á kostnad ens íslenska Biblíu-Félags.“ [2], 420 bls. 8°

Auka titilsíða: „Hid Nýa Testamenti Drottins vors Jesú Krists, ad nýu útlagt ad tilhlutun ens íslenska Biblíu-Félags. Síðari Partur. Videyar Klaustri 1827. Prentad af Faktóri og Bókþryckjara Schagfjord, á kostnad ens íslenska Biblíu-Félags.“ [2], 377 bls. 8°

Útgáfustaður og -ár: Viðey, 1827*Forleggjari:* Hið íslenska bókmenntafélag*Prentari:* Guðmundur Jónsson Skagfjörð (1758-1844)*Umfang:* [4] bls. 8° Bókin kom í tveimur hlutum, og hefur hvor sitt titilblað og blaðsíðutal.*Útgáfa:* 7*Þýðandi:* Geir Vídalín (1761-1823)*Þýðandi:* Sveinbjörn Egilsson (1791-1852)*Þýðandi:* Árni Helgason (1777-1869)*Þýðandi:* Ísleifur Einarsson (1765-1836)*Þýðandi:* Steingrímur Jónsson (1769-1845)*Þýðandi:* Jón Jónsson (1777-1860)*Þýðandi:* Hallgrímur Hannesson Scheving (1781-1861)

Athugasemd: Að þýðingu unnu Geir biskup Vídalín (samstofna guðspjöllin), Sveinbjörn Egilsson (Opinberunarbók Jóhannesar), sr. Árni Helgason (Jóhannesar guðspjall, almennu bréfin), Ísleifur Einarsson (Postulasagan), Steingrímur biskup Jónsson (Rómverjabréf), Jón Jónsson lektor (aðrir Pálpistlar), Hallgrímur Scheving (Hebreabréf).

Efnisorð: Guðfræði ; Biblían

Bókfræði: Fiske, Willard (1831-1904): Bibliographical notices 1 (1886), 112. • Svavar Sigmundsson: Samanburður á Nýja testamentinu 1813 og 1827, *Studia theologica Islandica* 4 (1990), 175-202.

Rafraenn aðgangur: <https://baekur.is/bok/14fe7f80-5ba2-4a26-9d34-fa60706709e9>

34 Horster, Joachim Frederik (1741-1800)

Ágrip af historíum heilagrar ritningar

Joachim Fridrik Horsters | AGRIP | Af | Historium | Heilagrar Ritning- | ar, | Med nockrum | WIDBÆTER, | Sem Inneheldur hid hellsta til | hefur bored, Guds Søfnudum vidkom- | ande frá því Postular Drottens lifdu | frañ a vora Daga; | Børnum einkanlega og Yngis- | Foolke til Uppbyggingar og Frodleiks sam- | anteked. | - | Selst Innbunded 16. Fiskum. | - | Þryckt a Hoolum i Hialltadal, | af Petre Joons Syne. | 1776.

Útgáfustaður og -ár: Hólar, 1776*Prentari:* Pétur Jónsson (1744-1792)

Umfang: [4], 403 [rétt: 404] bls. 12° 1.-129. bls. eru prentaðar með sama sátri og fyrri útgáfa frá sama ári, nema blaðsíðutal er leiðrétt. Blaðsíðutalan 205 er tvítekin.

Útgáfa: 3*Þýðandi:* Hálfðan Einarsson (1732-1785)

Viðprent: Þorlákur Þórarinnsson (1711-1773): „Nockur Miñ is Vers, Ordt af Sr. P. P. S.“ 126.-130. bls.

Viðprent: „Til Lesarans.“ 402.-403. [rétt: 403.-404.] bls.

Athugasemd: Þýtt og aukið af Hálfðani Einarssyni. Gísli biskup Magnússon gerir grein fyrir þessari útgáfu í formála hinnar fyrri.

Efnisorð: Guðfræði ; Biblían

Bókfræði: Fiske, Willard (1831-1904): Bibliographical notices 1 (1886), 70.

Rafraenn aðgangur: <https://baekur.is/bok/d4679b99-75b8-4f30-8909-cd527ae02056>

35 Lassenius, Johannes (1636-1692)

Bibliukjarni

BIBLIU | Kiarne, | Þad Er | Stutt Iñ ehalld | Allrar | Heilagrar Ritningar, | I nockrum Smá-Spurningum yfer | Sierhveria heñ ar Book, Epter Capi- | tula Tølu, med Riettu Andsvare | þar til. | Fyrst Samañ tekeñ

i Þysku | Af | Doct. IOHANN LASSENIO | Fordum miög Vjdfærgum Theologo og | Professore i Kaupmañ ahöfn, | Eñ síjdañ Vtskrifadur a Íslensku | Epter Danskre Vtlegging, Samt þeirre | Íslensku Bibliu Saal. Herra | Þorlaks Skulasonar. | Vngmøn um og Einföldum, so og | þeim er ecke megna ad kaupa alla Bibli- | una til Christelegs Frootleiks og | Sæluhialplegrar Brukunar. | - | Þryckt a Hoolum i Hialltadal, | Af Marteine Arnodssyne | ANNO M. DCC. XLIV.

Útgáfustaður og -ár: Hólar, 1744

Prentari: Marteinn Arnodsson (1675-1747)

Umfang: [8], 725 [rétt: 724], [12] bls. 8° Hlaupið er yfir blaðsíðutöluna 235.

Útgefandi: Harboe, Ludvig (1709-1783)

Þýðandi: Jón Þorkelsson (1697-1759)

Viðprent: Harboe, Ludvig (1709-1783): „Christelege Lesare.“ [3.-8.] bls. Formáli dagsettur 11. mars 1744.

Viðprent: Oddur Oddsson (1565-1649): „Bænar Vers edur Andvarpan Vm Krapt til Sæluhialpar Epter Guds Orde. Ordt af Sr. Odde Odds-Syne, Fordum Preste ad Reynevøllum i Kioos.“ [736.] [rétt: 735.] bls.

Efnisorð: Guðfræði ; Biblían

Bókfræði: Jón Þorkelsson (1859-1924): *Æfisaga Jóns Þorkelssonar 1*, Reykjavík 1910, 48-49, 241-242.

Rafraenn aðgangur: <https://baekur.is/bok/18f696e6-007c-4919-812f-7f9c060b8ae0>

36 Bugenhagen, Johann (1485-1558)

Historía píunnar og upprisu drottins vors

Historia | Pinuñ ar og vppri- | su Drottins vors Jesu | Christi vt af fíorum Gudzspi- | alla moñ uni[!] af D: Johanni | Bugenhagen Pamerano[!] at | nyiu med athyle[!] | til[!] samans | lesin | Þar med eirniñ ey- | ding og nidrbrot Hern | salem[!] borgar og allra Gydinga | lydiz hid stuttligazta handtierut | og yfuerskodut, Enn a norræ- | nu vtaugd af mier Odde | Gotzskalkz syne, Arū | epter Gudz | burd. | M. D. xlv. | Areykum i Anluese[!].

Að bókarlokum: „Þryckt vti Konnungligum stad | Kaupenhafn af mier Hans Wingard | M. D. Lvij.“

Útgáfustaður og -ár: Kaupmannahöfn, 1558

Prentari: Wingartner, Hans (1528-1559)

Umfang: A-Z, aa-qq3. [310] bls. 4°

Útgáfa: 1

Útgefandi: Gísli Jónsson (1515-1587)

Þýðandi: Oddur Gottskálksson (-1556)

Viðprent: Palladius, Peder (1503-1560): „Peder Palladius Doctor Superintendentens i Sielands Stict, oc tilsíuns Mand, offuer de omliggendes Lande som høre til Danmarks Rige. Den Christen lesere Fred oc Naade aff Gud ved Jesum Christum.“ A2a-b. Dagsett „Løffuerdag effter Alle Guds Helligens Dag“ (v: 6. nóvember) 1557.

Efnisorð: Guðfræði ; Biblían

Skreytingar: Myndskreyttur rammi á titilblaði. 1.-3., 10.-11. og 20. lína á titilsíðu í rauðum lit.

Bókfræði: Halldór Hermannsson (1878-1958): *Icelandic books of the sixteenth century*, *Islandica* 9 (1916), 11-13. • Nielsen, Lauritz (1881-1947): *Dansk bibliografi 1551-1600*, *Kaupmannahöfn* 1931-1933, 443. • Páll Eggert Ólason (1883-1949): *Menn og menntir síðskiptaaldarinnar á Íslandi* 2, Reykjavík 1922, 578-580.

Rafraenn aðgangur: <https://baekur.is/bok/6da440ea-be1e-4475-9b79-18cd42e7cdf8>

37 **Það nýja testamentum**

Biblía. Nýja testamentið

Guðbrandstestamenti

Þad | Nyia Testa- | mentum, a Íslensku | Yfer sied og lesid, epter þeim riettustu | Vtleggingum sem til hafa feingist. | Matth. 17. | Þesse er minn Elskulegur | Sonur, a huørium jeg hef | alla Þocknan, Hønum | skulu þier hlyda. | Prentad a Holum j Hialltadal | ANNO | - | M. DC. IX.

Útgáfustaður og -ár: Hólar, 1609

Umfang: v-c, A-Þ, Aa-Tt4. [695] bls. 8°

Útgáfa: 2

Útgefandi: Guðbrandur Þorláksson (-1627)

Viðprent: Luther, Martin (1483-1546): „Formale yfer hid Nyia Testa mentum, D. Marth. Luth.“ v-c1b-7a.

Viðprent: Guðbrandur Þorláksson (-1627): „HVör hñ vill rietteliga lesa Guds Ord og þa heilögu Ritning ...“ v-c7b-8a. Formáli, e. t. v. eftir útgefanda.

Viðprent: „Þessar eru Bækur hins Nyia testamentis.“ v-c8b.

Viðprent: „Registur yfer Pistla og Gudspiöll sem lesen verda a Suñ udøgum og ódrum Hatjdis Dögum ar vm kring.“ Tt1b-3b.

Viðprent: „A Spatiønnum, vrdu ecke sett heil Ord, helldur half og stundum miñ a þar sem til vijsad er, þui a þau so ad skilia.“ Tt4a.

Efnisorð: Guðfræði ; Biblían

Skreytingar: Myndskreyttur rammi á titilblaði.

Bókfræði: Halldór Hermannsson (1878-1958): Icelandic books of the seventeenth century, *Islandica* 14 (1922), 78. • Jakob Benediktsson: Arngrímur lærði og íslenzk málhreinsun, *Afmæliskveðja til Alexanders Jóhannessonar*, Reykjavík 1953, 117-138.

Rafrænn aðgangur: <https://baekur.is/bok/362aa24a-beb8-4b19-9f37-75bd0692d604>

38 [Halldór Jakobsson (1735-1810)]

No. 1. Manassisbæn í ljóð snúin

No. I. | Manassis Bæn | i Liód snúin.

Að bókarlokum: „Kaupmannahöfn, þann 23 Dec. 1792.“

Útgáfustaður og -ár: Kaupmannahöfn, 1792

Umfang: [3] bls. 8°

Athugasemd: Án titilblaðs. Höfundur gaf út tvö kver önnur með tölusetningu, sjá Halldór Jakobsson:

Ærefrygt. No. 2. [1792.] – og Loftur Guttormsson: No. 3. Háttalykill. 1793.

Efnisorð: Guðfræði ; Biblían

Rafrænn aðgangur: <https://baekur.is/bok/1a874dc1-b37f-4de8-ab85-a67597b20a03>

39 [Bugenhagen, Johann (1485-1558)]

Historía píunnar og upprisunnar drottins vors

Historia | Pinunnar og Vpprisunnar | Drottins vors Jhesu Christi, vt | af fiorum Gudspjalla Møñ | um til samans leseñ | Þar med eirnenn Eyding og | Nidur brot Borgareñ ar Jeru- | salem, og alls Gydinga Lydz | hid stuttlegasta. | O | Anno Domini. | M. D. XC. VI. | ɔ.c

Útgáfustaður og -ár: Hólar, 1596

Umfang: A-D. [63] bls. 8°

Útgáfa: 2

Þýðandi: Oddur Gottskálksson (-1556)

Athugasemd: Þetta er endurskoðuð útgáfa ritningarstaðanna í tilsvandi köflum fyrri útgáfu 1558.

Prentuð enn í Guðspjöllum og pistlum 1617 og oftar. Síðari hluti, Um eyðing og niðurbrot borgarinnar Jerúsalem, var prentaður með M. Chemnitz: *Harmonia evangelica*, 1687 og oftar.

Efnisorð: Guðfræði ; Biblían

Skreytingar: Bókarhnútar, smámyndir eða einkunnarorð.

Bókfræði: Halldór Hermannsson (1878-1958): Icelandic books of the sixteenth century, *Islandica* 9 (1916), 48-49.

Rafrænn aðgangur: <https://baekur.is/bok/0d3964c5-4a79-419d-a3a8-3a8727fc9536>

40 **Það nýja testament vors drottins og frelsara**

Biblían. Nýja testamentið

Þad | Nya | Testament | Vors | Drottens og Frelsara | Jesu Christi, | med | Formalum og Utskijringum | hins Sæla | D. MARTINI LUTHERI; | epter þeirre Annare Edition Bibliunnar | a Islendsku, | einnig med | Stuttu Innehallde sierhvers Capitula, | og Citatium. | – | þesse Bok kostar o-innbundinn Hålfann Rijkjes-Dal. | – | Prenntad i Kaupmannahöfn i þvi Konungl: | Waysenhuse, og med þess Tilkostnade | af | Gottmann Friderich Kisel. | MDCCXLVI.

Útgáfustaður og -ár: Kaupmannahöfn, 1746

Prentari: Kisel, Gottmann Friderich (1689-1765)

Umfang: [8], 1095 bls. 12°
Útgáfa: 3

Útgefandi: Jón Þorkelsson (1697–1759)

Viðprent: „Textar af því Gamla Testamente, sem brukast á vissum Hættidum so sem Pistlar, epter II. Edit. Bibl: Island.“ 1081.–1086. bls.

Viðprent: „Registur yfer Þa Pistla, Texta, og Gudspiøll, sem Aarlega lesast og utleggjast á Sunnudögum og ødrum Helgum Dögum í GUds Kirkiu og Söfnudum, á Islande, epter þeirre Messu-Saungs-Bok sem þar hefur vered prentud Anno 1742.“ 1087.–1095. bls.

Athugasemd: Meginmál á 1.–1080. og 1087.–1095. bls. er prentað með sama sátri og í Vajsenhússbiblíu. Prentvillur í bókinni eru leiðréttar í Nýja testamenti 1750, 1095.–1096. bls.

Efnisorð: Guðfræði ; Biblían

Rafrænn aðgangur: <https://baekur.is/bok/9f7354dd-0dd7-43be-9136-af582b6415d2>

- 41 Rosenmüller, Ernst Friedrich Karl (1768–1835)

The mineralogy and botany of the Bible

The Mineralogy and Botany of the Bible. By E. F. C. Rosenmüller, D. D. Translated from the German, with additional notes by T. G. Repp and the rev. N. Morren. Edinburgh: Thomas Clarke, 38. George Street. MDCCCXL.

Útgáfustaður og -ár: Edinborg, 1840

Forleggjari: Clark, Thomas

Þýðandi: Þorleifur Guðmundsson Repp (1794–1857)

Þýðandi: Morren, Nathaniel

Athugasemd: „The Biblical Cabinet; or Hermeneutical, Exegetical, and Philological Library, vol. XXVII.“ Þorleifur Repp þýddi fyrstu 243 bls. bókarinnar.

Efnisorð: Guðfræði ; Biblían

- 42 Jón Ólafsson ; eldri (1731–1811)

Yfirferð og lagfæring vorrar íslensku útlekkingar

Yfirferð og lagfæring | vorrar | Íslenzku Utlekkingar | á nockrum stöðum í Spámanna-bókunum. | 2. Deilld. | Tekr til þess 31. kapitula af Esaja.

Útgáfustaður og -ár: Kaupmannahöfn, 1782

Umfang: 36 bls. 8°

Athugasemd: Sérprent úr Ritum Lærdómslistafélagsins 2 (1782), 195–230.

Efnisorð: Guðfræði ; Biblían

- 43 Selnecker, Nikolaus (1530–1592)

Útlekking fyrir Esaja

[Utlekking yfer Esajæ Cap. 53. ... in 8. 1604.]

Útgáfustaður og -ár: Hólar, e.t.v. 1604

Umfang: 8°

Þýðandi: Guðbrandur Þorláksson (-1627)

Varðveishusaga: Útgáfunnar er getið með ofangreindum hætti hjá Finni Jónssyni, sbr. einnig Hálfðan Einarsson: „Nicolai Selneckeri Expositio Cap. LIII. Esaiæ, translata & edita a laudato Gudbr. Thorlacio, Hol. 1604“ – og JS 490, 4to: „1604. Es Spamans 53 Cap: Auth: Nicol: Selenecero, utl ur þísku af Hr Gudbr. in 8vo“. Ekkert eintak er nú þekkt. Allar heimildirnar geta einnig um útgáfuna 1606.

Efnisorð: Guðfræði ; Biblían

Bókfræði: Finnur Jónsson (1704–1789): Historia ecclesiastica Islandiæ 3, Kaupmannahöfn 1775, 380. • Hálfðan Einarsson (1732–1785): Sciagraphia historiae literariæ Islandicæ, Kaupmannahöfn 1777, 230. • JS 490, 4to

- 44 Þorleifur Halldórsson (1683–1713)

Schediasma de sole retrogrado

SCHEDIASMA | DE | SOLE RETRO- | GRADO Es. XXXVIII. v. 8. | Qvod | Permissu Nobiliss: & Ampliss: Sena- | tus Academici publico examini submittit | THORLEFUS HALTORIUS | Islandus Ph. M. | Defendente | Ornatissimo & Doctissimo juvene | Melchiore Tybring. | In Auditorio | O [skjaldarmerki „COLLEG: ELERSIAN:“] | Anno 1710, die Julii horis post meridiem solitis. | – | HAVNIÆ, Typis Georgii Matthiæ Weringii.

Útgáfustaður og -ár: Kaupmannahöfn, 1710
Prentari: Wering, Jørgen Matthiesen (-1711)
Umfang: 12 bls. 4°

Efnisorð: Guðfræði ; Biblían
Skreytingar: Bókarhnútar, smámyndir eða einkunnarorð.

45 **Davíðssaltari**

Biblía. Gamla testamentið. Davíðs sálmar

Davids | Psaltare | Med Formala D. | Marth. Luth. og þeire stuttre | Suñu edur jñ ehalde sem hñ giø | rt hefr yfer sierhuørn Psalm. | 2. Timoth. 3. V. 16. | Øll Ritning af Gude jñ gief | iñ , er Nytsamleg, til Lærdoms, til | Vm vöndunar, til Betrunar, til Leid | riettingar, j Riettlætenu. So ad | Guds Madur sie algjør, til alls go | ds Verks hæfelegur. | Prentadur ad nyu a | Hoolum j Hialltadal. | Anno 1675.

Útgáfustaður og -ár: Hólar, 1675
Umfang: 3c, A-Y4. [359] bls. 8°
Útgáfa: 2

Viðprent: Luther, Martin (1483-1546): „Formale yfer Psaltarann.“ 3c1b-7b.

Viðprent: Luther, Martin (1483-1546): „Summaria yfer allañ Psaltarañ . D. Marth. Luth.“ 3c7b-8b.

Efnisorð: Guðfræði ; Biblían ; Sálmar

Bókfræði: Halldór Hermannsson (1878-1958): Icelandic books of the seventeenth century, *Islandica* 14 (1922), 91-92.

Rafraenn aðgangur: <https://baekur.is/bok/f1e8a395-8a61-44eb-95c4-e4de8644beb7>

46 **Davíðssaltari sá stutti**

Biblía. Gamla testamentið. Davíðs sálmar

Stutti saltari

[Davidspsaltare sá stutte; sive flores quidam ab Arngrimo Jonæ ex Psalterio Davidis collecti. in 8. 1597.]

Útgáfustaður og -ár: Hólar, e.t.v. 1597
Tengt nafn: Arngrímur Jónsson Vídalín ; lærði (1568-1648)
Umfang: 8°

Varðveislusaga: Útdráttur úr Davíðs sálum með skýringum Arngríms lærða Jónssonar. Ritsins er getið á ofangreindan hátt hjá Finni Jónssyni, sbr. Hálfðan Einarsson: „Psalterium Davidis abbreviatum (sive, Sententiæ consolatoriae e Psalmis Davidis collectæ ab Arngrimo Jonæ Ecclesiaste Melstadeni, in eorum gratiam, qvi angoribus conscientiae inqvietantur) prodiit Holis 1597“. Ekkert eintak er varðveitt. Stutti saltari var prentaður aftan við Bænabók eftir Musculus 1611 og 1653, en sú bók var fyrst prentuð á Hólum 1597, og kynnu bækurnar þá að hafa verið prentaðar hvor í sínu lagi. Stutti saltari var enn prentaður aftan við Enchiridion eftir Þórð biskup Þorláksson 1671.

Efnisorð: Guðfræði ; Biblían ; Sálmar

Bókfræði: Finnur Jónsson (1704-1789): *Historia ecclesiastica Islandiæ* 3, Kaupmannahöfn 1775, 379. •

Hálfðan Einarsson (1732-1785): *Sciagraphia historiae literariæ Islandicæ*, Kaupmannahöfn 1777, 211. •

Halldór Hermannsson (1878-1958): Icelandic books of the sixteenth century, *Islandica* 9 (1916), 55.

47 **VII iðranarsálmar Davíðs**

Biblía. Gamla testamentið. Davíðs sálmar

VII. | Iðranar psal- | mar Davids, Huørium og ein- | um Christnum Manne naudsynle- | ger, og gagnleger, Gud þar med | ad akalla og tilbidia.

Útgáfustaður og -ár: Hólar, e.t.v. 1606
Umfang: A-B. [31] bls. 8°

Útgefandi: Guðbrandur Þorláksson (-1627)

Viðprent: Guðbrandur Þorláksson (-1627): „TIL LESARANS.“ A1a-b. Sennilega eftir Guðbrand.

Viðprent: „Huggunar Greiner, fyrer Sorgfullar og hrelldar Samuiskur.“ B7b-8a.

Athugasemd: Án titilblaðs.

Efnisorð: Guðfræði ; Biblían ; Sálmar

Bókfræði: Halldór Hermannsson (1878-1958): Icelandic books of the seventeenth century, *Islandica* 14 (1922), 92.

Rafraenn aðgangur: <https://baekur.is/bok/852d2e86-61da-4624-bc57-61969938a5f7>

Davíðssaltari

Biblía. Gamla testamentið. Davíðs sálmar

Davids | Psaltare | Med | Formala D. Marth. | Luth. og þeirre stuttre Suṁu | edur jñ ehalde sem hañ
hefur gi | ørt yfer sierhuørn | Psalm. | Prentadur a Hoolum | j Hiallta dal, Epter Bon og | Forlæge þess
Froma, Veluijsa E- | ruverduga Heidurs Manns, | Thorleifs Magnus sonar | ad Hlijdarenda. | Anno 1647

Útgáfustaður og -ár: Hólar, 1647

Forleggjari: Þorleifur Magnússon (1581–1652)

Umfang: 7, [1] bl., A–Y4. [359] bls. 8°

Útgáfa: 1

Útgefandi: Þorleifur Magnússon (1581–1652)

Viðprent: Luther, Martin (1483–1546): „Formaalen yfer Psaltarann.“ 1b–7b bl.

Viðprent: Luther, Martin (1483–1546): „Summaria yfer allan Psaltaran. D. Marth. Luth.“ 7b–[8]b bl.

Athugasemd: Textinn er prentaður eftir Guðbrandsbiblíu.

Efnisorð: Guðfræði ; Biblían ; Sálmar

Skreytingar: Myndskreyttur rammi á titilblaði.

Bókfræði: Halldór Hermannsson (1878–1958): Icelandic books of the seventeenth century, *Islandica* 14 (1922), 91. • Pétur Sigurðsson (1896–1971): Sextánda og seytjándu aldar bækur íslenskar, *Árbók Landsbókasafns* 9 (1952), 82.

Rafrænn aðgangur: <https://baekur.is/bok/4657916d-f070-4b7c-8d25-ae1c0b1ad15b>